

Τάσος Ανθουλιάς

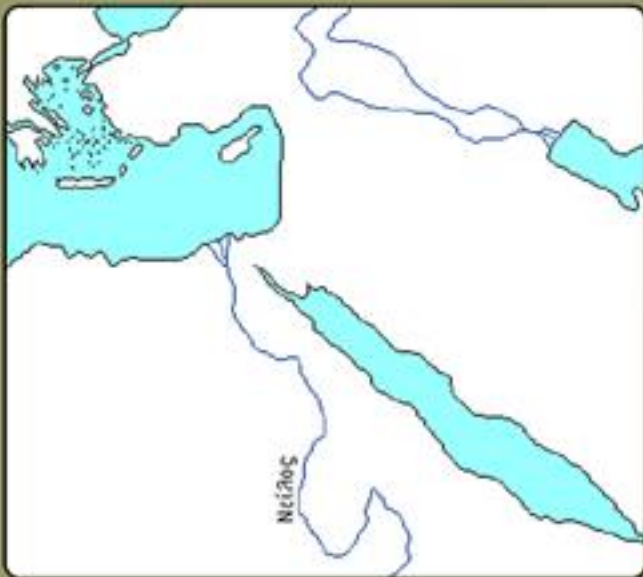
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Από τους πρώτους κατοίκους της
ως το 1970 μ.Χ.

Μια προσπάθεια να παρουσιαστεί η ιστορία της Αιγύπτου
με πολύ απλά κείμενα και χαρακτηριστικές εικόνες
ώστε να γίνει αντιληπτή η εξέλιξη της πραγματικότητας
και ο εντοπισμός βασικών στοιχείων και αλλαγών.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2023

Η χώρα του Νείλου



Η Αίγυπτος είναι η χώρα του Νείλου. Όλη η ζωή των κατοίκων στρεφόταν γύρω από το μεγάλο αυτό ποτάμι που το νερό του έκανε εύφορη την έρημο. όπως στη Μεσοποταμία έτσι και στην Αίγυπτο η γεωργία είναι η βάση για την ανάπτυξη των πρώτων πολιτισμών. Αρχίζουν να κατασκευάζονται πηλόχτιστα καλύβια.

Χρονική περίοδος: 4300 π.Χ. - 3200 π.Χ.



Οι Αιγύπτιοι είναι λαός υβριδικός (Χαμιτικής προέλευσης). Προδυναστική περίοδος. Δημιουργία των βασιλείων της Άνω Αιγύπτου και του Δέλτα του Νείλου, τα οποία ενώνονται στο τέλος της περιόδου. Ενίσχυση της κεντρικής εξουσίας.

Χρονική περίοδος: 4300 π.Χ. - 3200 π.Χ.



Η Ίσις
παρουσιάζεται
συχνά
με κέρατα ταύρου
και με τον δίσκο
του φεγγαριού
πάνω
στο κεφάλι της.

Θεοκρατικός πολιτισμός. Πολλοί θεοί. Μεγαλύτερος ο Ρα, που ονομάστηκε αργότερα Άμων-Ρα (θεός του ήλιου). Γιος του ο Φαραώ. Άλλοι θεοί ήταν ο Όσιρις (θεός του Νείλου και των νεκρών), η Ίσις και ο Ώρος. Η Ίσις παρουσιάζεται συχνά με κέρατα ταύρου και με τον δίσκο του φεγγαριού πάνω στο κεφάλι της.

Χρονική περίοδος: 4300 π.Χ. - 3200 π.Χ.



Ξύλινο
άγαλμα
του αρχηγού
ενός χωριού.

Αγγεία από βασάλτη και αλάβαστρο. Ξύλινο άγαλμα του αρχηγού ενός χωριού.

Χρονική περίοδος: 4300 π.Χ. - 3200 π.Χ.

	Σουμέριοι	Αιγύπτιοι	Σιτίτες	Κινέζοι
ΑΝΘΡΩΠΟΣ				
ΒΑΣΙΛΙΑΣ				
ΠΡΟΒΑΤΟ				
ΗΛΙΟΣ				

Η αρχή της γραφής σε όλους τους λαούς στηρίζεται σε υδρογράμματα κι όχι σε λέξεις ή ήχους.

Επινόηση της γραφής (ιερογλυφικά). Εφεύρεση του άροτρου. Χρησιμοποίηση της ζυγαριάς. Τελειοποίηση του αρδευτικού συστήματος. Ημερολόγιο.

Χρονική περίοδος: 3200 π.Χ. - 2200 π.Χ.



Περίοδος αρχαίου βασιλείου. Πρωτεύουσα η Μέμφις. Φαραώ – ολοκλήρωση του απολυταρχικού καθεστώτος.

Διαφοροποίηση των τάξεων.

Χρονική περίοδος: 3200 π.Χ. - 2200 π.Χ.

Μια Αιγυπτιακή
θήκη μούμιος



Αιγυπτιακό ιερατείο που είναι η θρησκευτική και πνευματική ηγεσία. Τάφοι - μούμιες (για να ζήσει η ψυχή αιώνια) με πλούσια κτερίσματα.

Χρονική περίοδος: 3200 π.Χ. - 2200 π.Χ.



Το αρχαιότερο βιβλίο: «Οι οδηγίες του Πταχ-Οτέπ». Περιέχει υποδείγματα συνονυμιών.

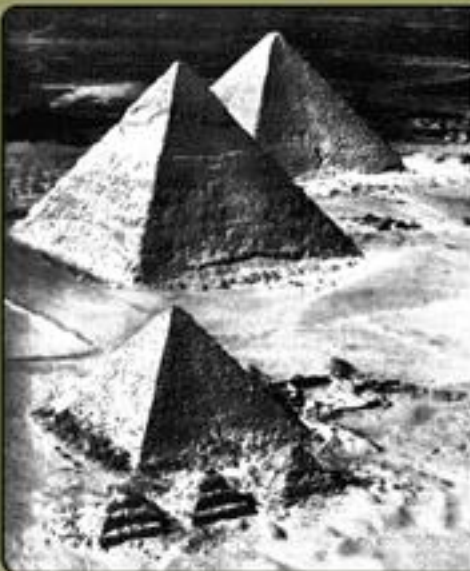
Χρονική περίοδος: 3200 π.Χ. - 2200 π.Χ.



Η μεγάλη Σφίγγα στη Γκίζα.

Κολοσσιαίος χαρακτήρας της τέχνης. Δεν χρησιμοποιείται η προοπτική.

Χρονική περίοδος: 3200 π.Χ. - 2200 π.Χ.



Οι τρεις
μεγάλες
πυραμίδες
της
Γκίζας
(κοντά
στη
Μέμφιδα).
Η
μεγαλύτερη
είναι του
Χέοπος.

Πυραμίδες: Τάφοι των Βασιλέων. Μόλις ένας νέος βασιλιάς ανέβαινε στον θρόνο άρχιζε αμέσως να σχεδιάζει τον τάφο του. Από τα παλάτια των Φαραώ δεν διατηρήθηκε κανένα ίχνος.

Χρονική περίοδος: 3200 π.Χ. - 2200 π.Χ.



Οι αρχαίοι
Αιγύπτιοι
χρησιμο-
ποιούσαν
τα διάφορα
τιμήματα
του φυτού
πάπυρος
για να
φτιάξουν
χορτί,
βάρκες
και
οικιακά
σκεύη.

Είσοδος στην εποχή του Χαλκού. Χρησιμοποίηση του πάπυρου. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούσαν τα διάφορα μέρη του φυτού πάπυρος για να φτιάξουν χαρτί, βάρκες και οικιακά σκεύη.

Χρονική περίοδος: 2200 π.Χ. - 2050 π.Χ.



Πρώτη ενδιάμεση περίοδος – περίοδος Φεουδαρχίας. Εμφύλιοι πόλεμοι ανάμεσα στους ισχυρούς ευγενείς.

Χρονική περίοδος: 2200 π.Χ. - 2050 π.Χ.



Στην εικόνα ένας ευγενής και η γυναίκα του πηγαίνουν στην ιερή πόλη Άβυδος. Ο βαρκάρης χρειάζεται μόνο να κατευθύνει το μικρό σκάφος που ρυμουλκείται από ένα πλοίο με κουπιά.

Χρονική περίοδος: 2050 π.Χ. - 1800 π.Χ.



Περίοδος Μέσου Βασιλείου. Πρωτεύουσα η Θήβα. Οι Φαραώ ξαναπαίρνουν την εξουσία. Κατακτητικοί πόλεμοι. Ανάπτυξη εμπορικών σχέσεων με γειτονικούς λαούς.

Χρονική περίοδος: 2050 π.Χ. - 1800 π.Χ.



Ο ναός της Ίσιδας βρίσκεται (στη σημερινή εποχή) το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα κάτω από το νερό της λίμνης που σχηματίζει το φράγμα του Ασουάν.

Χρονική περίοδος: 2050 π.Χ. - 1800 π.Χ.



Εικόνα που παριστάνει κοπέλες, οι οποίες παίζουν μουσική, τραγουδούν και χορεύουν.

Μεγάλη σημασία στα χαρακτηριστικά του προσώπου, ενώ δεν έδιναν σημασία στο σώμα. Αιγυπτιακό ανάγλυφο με θρησκευτικό χαρακτήρα.

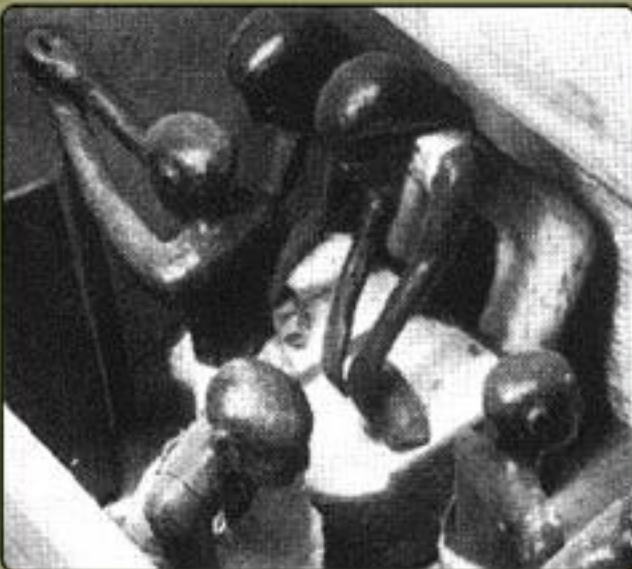
Χρονική περίοδος: 2050 π.Χ. - 1800 π.Χ.



Μοντέλο, κατασκευασμένο με βάση τα ερείπια ενός σπιτιού κάποιου ευγενούς, κοντά στην Τελ Ελ-Αμάρνα.

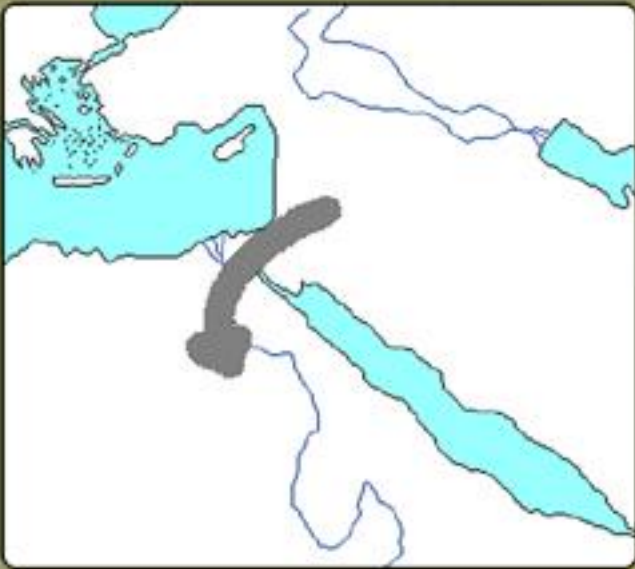
Αρχίζει η κατασκευή του τεράστιου ναού του Αμούν στο Καρνάκ.

Χρονική περίοδος: 2050 π.Χ. - 1800 π.Χ.



Κατασκευή τεράστιων αρδευτικών έργων στο Φαγιούμ. Στην εικόνα φαίνεται η παραγωγή ψωμιού για τις μεγάλες ανάγκες των εργαζομένων σε ένα κτήμα.

Χρονική περίοδος: 1800 π.Χ. - 1570 π.Χ.



Δεύτερη ενδιάμεση περίοδος. Εισβολή των Υκσώς που χρησιμοποιούσαν άλογα και άρματα, ενώ οι Αιγύπτιοι είχαν μέχρι τότε πεζούς πολεμιστές.

Χρονική περίοδος: 1570 π.Χ. - 1100 π.Χ.



Περίοδος νέου Βασιλείου. Πρωτεύουσα η Θήβα. Ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι - επέκταση της Αιγύπτου. Δημιουργείται στόλος. Αναπτύσσεται το εμπόριο.

Χρονική περίοδος: 1570 π.Χ. - 1100 π.Χ.



Η νεκρική
μάσκα
του βασιλιά
Τουταγχαμών.

Προσπάθεια θρησκευτικής μεταρρύθμισης από τον βασιλιά Ίχνατον. Ήταν ο πρώτος στην ιστορία της ανθρωπότητας που προσπάθησε να περάσει την ιδέα του μονοθεϊσμού, καταργώντας τη λατρεία των υπόλοιπων θεών και κρατώντας μόνο τη λατρεία του Ήλιου. Απέτυχε, όμως, και ο διάδοχός του, ο Τουταγχαμών, υποτάχθηκε στο ιερατείο.

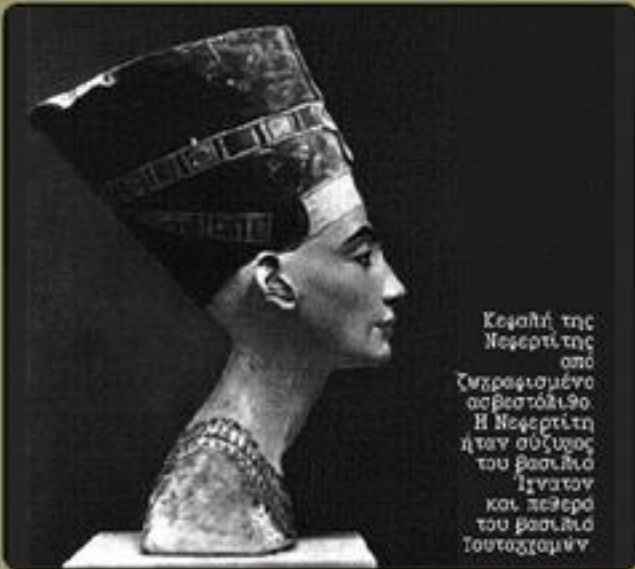
Χρονική περίοδος: 1570 π.Χ. - 1100 π.Χ.



Τμήμα εικονογραφημένου πάπυρου.

Αλληλογραφία μεταξύ των Φαραώ και των κυβερνητών χωρών της Δυτικής Ασίας. Συλλογή από 300 τέτοια γράμματα βρέθηκε στην Τελ-ελ-Αμάρνα.

Χρονική περίοδος: 1570 π.Χ. - 1100 π.Χ.



Κεφαλή της
Νεφερτίτης
από
ζωγραφισμένο
ασβεστόλιθο.
Η Νεφερτίτη
ήταν σύζυγος
του βασιλιά
Ιχνατόν
και πεθερά
του βασιλιά
Τουταγχάμιν.

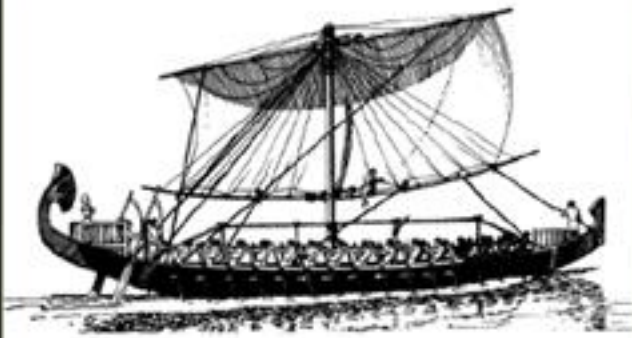
Μεγάλη άνθηση της ζωγραφικής, της γλυπτικής και της πλαστικής.

Χρονική περίοδος: 1570 π.Χ. - 1100 π.Χ.



Ναός του Καρνάκ. (Στην εικόνα φαίνονται οι πέτρινες κολόνες του ναού). Ναός του Λούξορ. Κοιλιάδα των βασιλέων, όπου θάφτηκαν 40 βασιλείς. Χαρακτηριστικά των ναών είναι το υπερβολικό μήκος και η βαθμιαία ελάττωση μεγέθους και φωτός, με αποτέλεσμα τη δημιουργία μυστικιστικής ατμόσφαιρας.

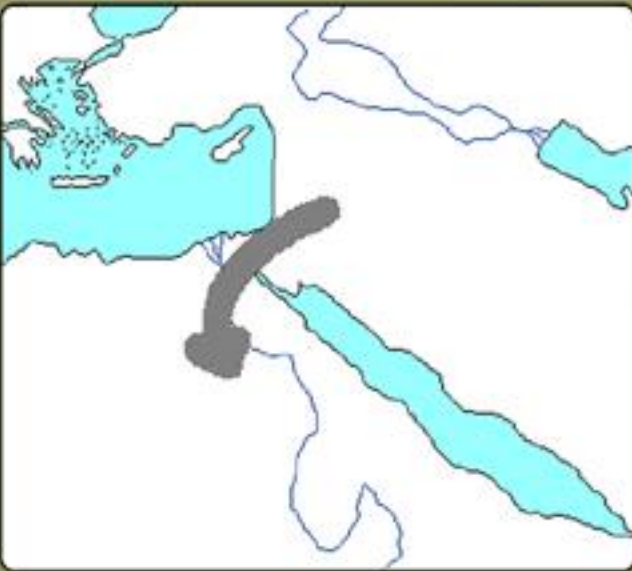
Χρονική περίοδος: 1570 π.Χ. - 1100 π.Χ.



Αιγυπτιακό πλοίο με κουπιά.
Αυτό το σκάφος έχει δύο πηδάλια και
ένα πανί που μπορεί να ανεβοκατεβαίνει.

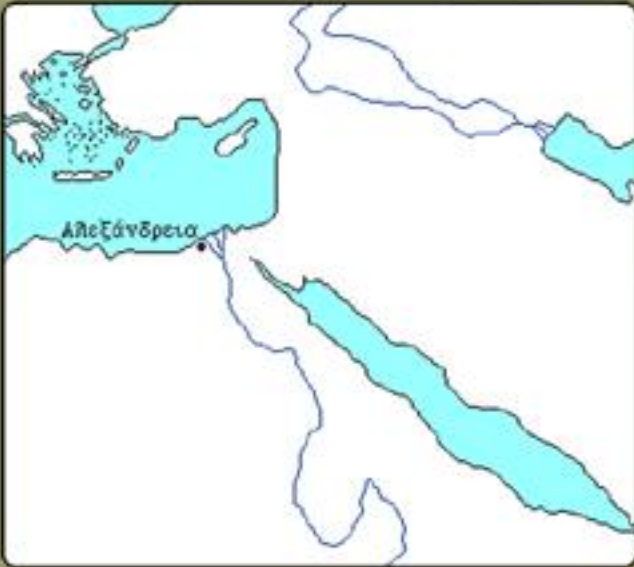
Αιγυπτιακό πλοίο με κουπιά. Αυτό το σκάφος έχει δύο πηδάλια και ένα πανί που μπορεί να ανεβοκατεβαίνει.

Χρονική περίοδος: 1100 π.Χ. - 332 π.Χ.



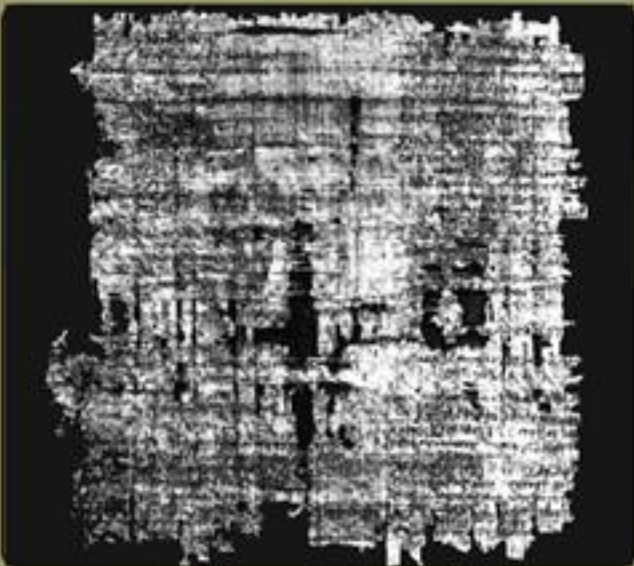
Τελευταία περίοδος. Κύμα κατακτητών που διαδοχικά καταλαμβάνουν τη χώρα. Μεταξύ αυτών Λίβυες, Ασσύριοι και Πέρσες.

Χρονική περίοδος: 332 π.Χ. - 30 π.Χ.



Περίοδος Πτολεμαίων: Ελληνιστική περίοδος. Αρχίζει με την κατάκτηση της Αιγύπτου από τον Μέγα Αλέξανδρο και τελειώνει με την αυτοκτονία της βασίλισσας Κλεοπάτρας. Η Αλεξάνδρεια γίνεται ένα από τα πιο σημαντικά εμπορικά λιμάνια της Μεσογείου. Ο πληθυσμός της έφτασε το ένα εκατομμύριο. Γίνεται το κέντρο του ελληνικού πολιτισμού στη Μέση Ανατολή.

Χρονική περίοδος: 332 π.Χ. - 30 π.Χ.



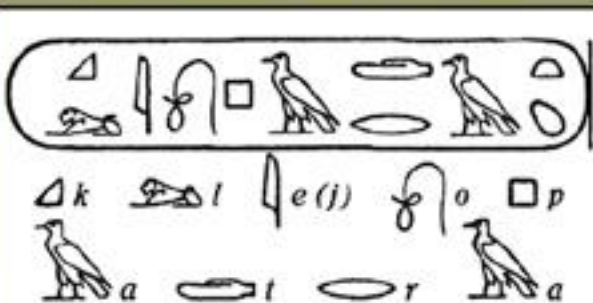
Η μεγαλύτερη δόξα της Αλεξάνδρειας είναι η Βιβλιοθήκη της καθώς και το Πανεπιστήμιο, που ονομαζόταν Μουσείο (σπίτι των Μουσών). Στη Βιβλιοθήκη συγκεντρώθηκαν 500.000 χειρόγραφα από πάπυρο. Από όλον τον ελληνικό κόσμο φιλόσοφοι και επιστήμονες ήρθαν στην Αλεξάνδρεια για να μελετήσουν και να διδάξουν. Ένα μέρος της Βιβλιοθήκης κάηκε το 47 π.Χ. όταν ο Ιούλιος Καίσαρ προσπάθησε να καταλάβει την Αλεξάνδρεια.

Χρονική περίοδος: 332 π.Χ. - 30 π.Χ.



Ο Φάρος της Αλεξάνδρειας (ύψος 120 μέτρα). Για περισσότερα από 1000 χρόνια ο Φάρος της Αλεξάνδρειας οδηγούσε τα πλοία της Μεσογείου στο λιμάνι. Έπαθε σοβαρές ζημιές από ένα σεισμό το 955 μ.Χ. Καταστράφηκε εντελώς το 1500 μ.Χ.

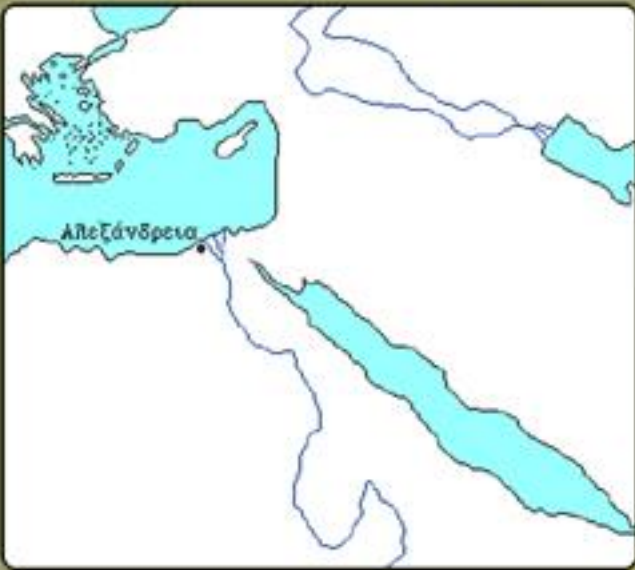
Χρονική περίοδος: 332 π.Χ. - 30 π.Χ.



Η σειρά των συμβαδίων της Ελεσπάτρος.
Οι συμβαδίδες της Ελεσπάτρος και του Πτολεμαίου
αποτελέσαν τη βάση για τη μετέπειτα
αποκρυπτογράφηση από τον Champollion
των ιερογλυφικών στοιχείων.

Ευκλείδης Γεωμετρία (από ένα σημείο που βρίσκεται εκτός ευθείας διέρχεται μία και μόνη ευθεία παράλληλη προς αυτήν). Ο Ερατοσθένης υπολόγισε (με αρκετή ακρίβεια) την περίμετρο της γης.

Χρονική περίοδος: 30 π.Χ. - 395 μ.Χ.



Ρωμαϊκή περίοδος. Η Αίγυπτος γίνεται επαρχία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Χρονική περίοδος: 395 μ.Χ. - 640 μ.Χ.



Βυζαντινή περίοδος. Η Αίγυπτος γίνεται επαρχία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Εκχριστιανισμός των Αιγυπτίων.



Οι Άραβες κατακτούν την Αίγυπτο. Η Αιγυπτιακή γλώσσα παύει να χρησιμοποιείται και τη θέση της την παίρνει η Αραβική.



Εξισλαμισμός των Αιγυπτίων. Λίγοι που αρνήθηκαν να υποκύψουν ονομάστηκαν Κόπτες, από την Αραβική λέξη που σημαίνει Αιγύπτιοι.

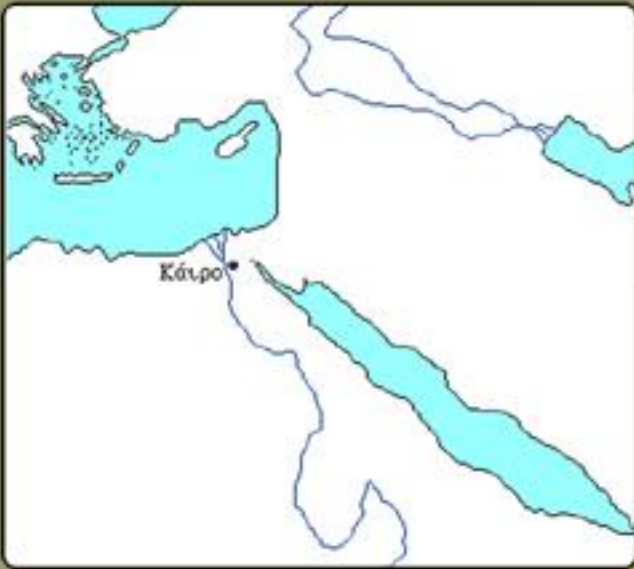


Η Αίγυπτος γίνεται επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.



Όταν ο Μέγας Ναπολέων ήρθε στην Αίγυπτο, το 1795, έφερε μαζί του έναν μεγάλο αριθμό επιστημόνων για να μελετήσουν τον πολιτισμό της αρχαίας Αιγύπτου. Ένας αξιωματικός ανακάλυψε κοντά στη Ροζέτα μια πέτρα, πάνω στην οποία ήταν γραμμένο το ίδιο κείμενο με τρεις διαφορετικές γραφές: ιερογλυφικά, κοινά αιγυπτιακά και αρχαία ελληνικά. Η πέτρα έπεσε στα χέρια Βρετανών, που έστειλαν αντίγραφα σε επιστήμονες διαφόρων χωρών. Τελικά, ο Γάλλος Champollion, το 1822, κατάφερε να αποκρυπτογραφήσει τα ιερογλυφικά.

Χρονική περίοδος: 1798 μ.Χ. - 1802 μ.Χ.



Ο Μέγας Ναπολέων νίκησε τον Τουρκικό στρατό στη μάχη των πυραμίδων. Αλλά ο Γαλλικός στόλος καταστράφηκε από τον Αγγλικό (με ναύαρχο τον Νέλσωνα). Άγγλοι και Γάλλοι εγκαταλείπουν την Αίγυπτο.

Χρονική περίοδος: 1802 μ.Χ. - 1882 μ.Χ.



Ο Μεχμέτ Αλή, ένας Αλβανός αξιωματικός του Τουρκικού στρατού, πήρε τον έλεγχο (έγινε πασάς) της Αιγύπτου. Δημιούργησε ισχυρό στρατό και στόλο. Η χώρα μοιράστηκε στους φελλάχους. Το 1875 η Μεγάλη Βρετανία εξαγοράζει τις Αιγυπτιακές μετοχές της διώρυγας του Σουέζ και βάζει το πόδι της στην Αίγυπτο.

Χρονική περίοδος: 1802 μ.Χ. - 1882 μ.Χ.



Για να συντηρηθεί το κανάλι του Σουέζ
μια πλωτή βυθοκόρος αντιλείπει τη λάσπη από τον βυθό,
οδεύοντάς την στις όχθες του καναλιού.

1856 ως 1869. Κατασκευή της διώρυγας
του Σουέζ από Γαλλική εταιρεία με
Γαλλικά και Αγγλικά κεφάλαια.

Χρονική περίοδος: 1882 μ.Χ. - 1952 μ.Χ.



Με αφορμή ένα εθνικιστικό κίνημα, οι
Άγγλοι επεμβαίνουν με τα όπλα και
εγκαθίστανται στην Αίγυπτο. 1914 - Η
Αίγυπτος ανακηρύσσεται και τυπικά
Βρετανικό προτεκτοράτο. 1922 - Η Αγγλία
αναγνωρίζει την Αίγυπτο ως ανεξάρτητο
κράτος, αλλά διατηρεί το δικαίωμα να έχει
εκεί στρατεύματα. 1923 - Συνταγματική
μοναρχία. 1935 - Στρατιωτικός έλεγχος της
διώρυγας του Σουέζ από τους Άγγλους.

Χρονική περίοδος: 1882 μ.Χ. - 1952 μ.Χ.



Υπάρχουν μόνο θρησκευτικά σχολεία, όπου τα παιδιά διαβάζουν μόνο το Κοράνι. Πολύ μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων. Στα 1944 αρχίζει μια προσπάθεια για βελτίωση και εξάπλωση της εκπαίδευσης.

Χρονική περίοδος: 1952 μ.Χ. - 1970 μ.Χ.



Στρατιωτικό πραξικόπημα με αρχηγό τον συνταγματάρχη Νάσερ. Εκθρονίζεται ο βασιλιάς Φαρούκ. Ορίζονται εθνικοί και κοινωνικοί στόχοι. Πραγματοποιείται αγροτική μεταρρύθμιση. Διαλύονται τα πολιτικά κόμματα. Η Αίγυπτος παίρνει στρατιωτική και οικονομική βοήθεια από τη Σοβιετική Ένωση. 1956: Ο Νάσερ κρατικοποιεί τη διώρυγα του Σουέζ. Το Ισραήλ επιτίθεται στη χερσόνησο του Σινά. Η Μεγάλη Βρετανία και η Γαλλία επεμβαίνουν στη διώρυγα του Σουέζ. Ο Νάσερ καταφεύγει στη Σοβιετική Ένωση για βοήθεια. Παρεμβαίνει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.

Ανακωχή. 1958: Ιδρύεται η Ενωμένη Αραβική Δημοκρατία από την Αίγυπτο και τη Συρία, που διαλύεται το 1961. Η Αίγυπτος διατηρεί την ονομασία. 1967: Αραβοϊσραηλινός πόλεμος (πόλεμος των 6 ημερών). Νίκη των Ισραηλινών που καταλαμβάνουν τη χερσόνησο του Σινά).

Χρονική περίοδος: 1952 μ.Χ. - 1970 μ.Χ.



Το μοναστήρι Ελ Αζάρ στο Κάιρο είναι ταυτόχρονα και πανεπιστήμιο. Για περισσότερα από χίλια χρόνια αποτελεί το κέντρο του Αραβικού κόσμου.

Ισλαμισμός: Η θρησκεία που ίδρυσε ο Μωάμεθ. Στα αραβικά η λέξη «ισλάμ» σημαίνει «υποταγή» (στη θέληση του θεού). Το «πιστεύω» του ισλαμισμού είναι: Δεν υπάρχει άλλος θεός από τον Αλλάχ και προφήτης του είναι ο Μωάμεθ. Ένας Ισλαμιστής ονομάζεται Μωαμεθανός ή Μουσουλμάνος, δηλαδή «αυτός που υποτάσσεται». Η Ισλαμική θρησκεία ξεκίνησε από την Αραβία, την πατρίδα του Μωάμεθ, τον 7ο αιώνα μ.Χ. Μέσα σε 100 χρόνια οι Άραβες είχαν απλωθεί δυτικά στη Βόρεια Αφρική, βόρεια μέχρι την Κασπία θάλασσα και ανατολικά μέχρι την Ινδία.

Χρονική περίοδος: 1952 μ.Χ. - 1970 μ.Χ.



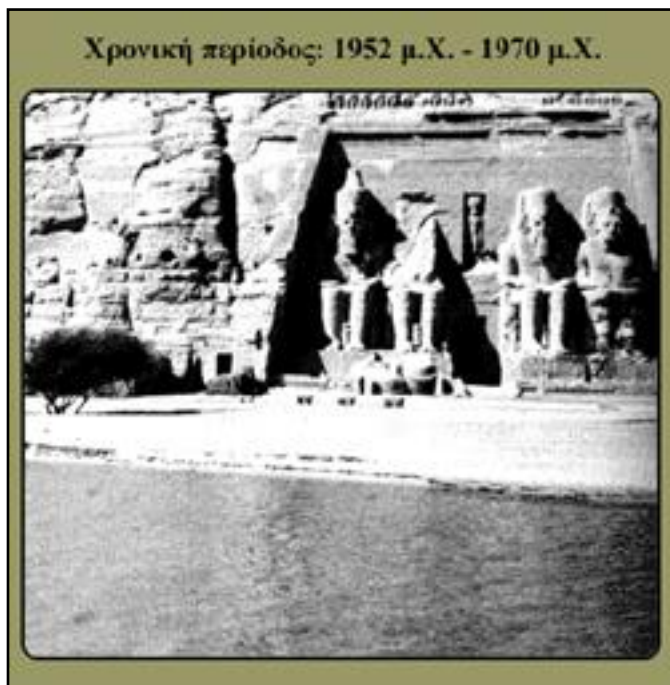
Ιουρμαδιές σκιάζουν το αγροτικό χωριό.

Οι οικισμοί είναι μικρά χωριά δίπλα σε κανάλια του Νείλου.



μήκος 650 χιλιόμετρα και είναι η μεγαλύτερη τεχνητή λίμνη που κατασκευάστηκε από τον άνθρωπο.

Ένα από τα μεγαλύτερα τεχνικά έργα που σχεδιάστηκε ποτέ είναι το νέο μεγάλο φράγμα του Ασουάν πάνω στον Νείλο στη νότια Αίγυπτο. Η κατασκευή του άρχισε το 1960 με την οικονομική και τεχνική βοήθεια της Σοβιετικής Ένωσης. Το φράγμα έχει ύψος 111 μέτρα, μήκος 5 χιλιόμετρα και πλάτος της βάσης του 1200 μέτρα. Είναι το μεγαλύτερο πέτρινο φράγμα στον κόσμο. Ο όγκος της πέτρας που χρησιμοποιήθηκε είναι 17 φορές μεγαλύτερος από εκείνον που δημιούργησε τη μεγαλύτερη πυραμίδα (του Χέοπος) στη Γκίζα. Η λίμνη που δημιουργήθηκε έχει



Το 1961 η Ενωμένη Αραβική Δημοκρατία και η ΟΥΝΕΣΚΟ συμφώνησαν σε ένα σχέδιο για να σώσουν τα αγάλματα του Ραμσή Β' και τον Ναό που είναι αφιερωμένος στον θεό Ρα (ηλικίας 3200 χρόνων) από τη λίμνη που θα δημιουργούσε το νέο φράγμα του Ασουάν. Σύμφωνα με το σχέδιο ο ναός ανυψώθηκε περισσότερο από 40 μέτρα.